

Locuint'a Redactorului
si
Cancelar'i Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 13.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 6 fl. v. a.
Pre anulu intregu . . . 12 fl. v. a.

Pentru Romaol'a:
Pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
" 6 lune 20 " " = 8 " " "
" 3 " 10 " " = 4 " " "

Pentru Inserțiuni:
10 cr. de linia, si 80 cr. taps'a timbrale pentru șesece care publicatiune separatu. In Loculu deschisu 20 cr. de linia
Unu exemplariu costă 10 cr.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a d'in 8 maiu a camerei deputatiloru.

Presiedinte: Paulu Siomsciu. Notari: Petru Mihali si Sandru Buianovicu. D'in partea regimului ministrii: c. Emericu Mico, Colomanu Bedecovicu, h. Bela Vencheimu, Melchioru Loniai, Stefanu Goryve.

Siedinti'a se deschide la 10 ore a. m.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei de eri Colomanu Zamori dă espressionu ingrigirii sale in privinti'a constituirii sectiuniloru, fiindu că regulamentul camerei nu determurese precisu manipularea sortirii voturiloru intrate in urna. La sortirea de eri presiedintele privi in urna cu ocaziunea scoterii voturiloru — cu voia sêu fâra voia nu sciu (egomotu in drépt'a); destulu că membrii majoretății camerei forméza majoretatea in tote 9 sectiunile; si estu-modu minoritatea nu-si va potè validà opiniunea neci intr'o sectiune. Deci propune ca pre venitoriu biletele sê se impeture, punendu-se astu-felu in urna.

Presiedintele dechiară, că camer'a i-au vedutu procedur'a. Loialitatea, ecuitatitea si colegialitatea ar' fi adusu cu sine — dice pres. — ca dnulu deputatu sê reclame indata atunci. Dnia-lui s'a uitatu totu de un'a in laturi, numai atunci-si aruncă privirea in urna, candu mai multe bilete erău lipite d'olalta.

Franciscu Deacu dîce că propunerea lui Zamori nu este practeca. Candu se votéza cu da si ba, nu este altu modu decătu, scriendu numele pre siedinte, a le aruncă in urna; de privesece ori ba presiedintele in urna, acést'a nu prea schimosesece rezultatulu. S'ar' fi potutu intemplă, ca minoritatea sê ésa in majoretate in vre-una sectiune, rezultatulu finale inse ar' fi totu celu produsu de maioritetea camerei.

Emericu Ivancă observa că propunerea lui Zamori nu se referesece la alegerea comisiuniloru ci la sortitura; si camer'a va face bine prevenindu tote banuecele ce-ar' potè urmă in venitoriu (aprobare).

Ernestu Sîmoni observa că camer'a n'au fôsu in dreptu a decide in privinti'a renunciării deputatiloru Babesiu si Madarasu, dupa ce propunerea facta in privinti'a acést'a, conformu regulamentul camerei, trebuia presintata in scrisu si apoi pusa la ordenea d'lei; si ast'a nu s'au facutu. Deputatii respectivi, nerenunciandu la apelulu presiedintelui, n'au comisu ce-va indiscretiune; fiindu-că Madarasu eră indepartatu cu concediu, ér' Babesiu si-a suspinsu renunciarea in interesulu cercului alegatoriu.

Eduardu Zsedèni vine la presupusetiunea, că antevorbitorulu nu cunosce una parte d'in regulamentul camerei; care prescrie, ca, fiindu vorba de autenticarea protocolului, nu se mai pote vorbi in meritulu lucrulu. Observatiunea antevorbitorulu eră pote că ar' fi avutu locu, camer'a inse nu pote acceptă contradicții sêu proteste in privinti'a decisiuniloru sale. Conclusulu de eri a fostu necesariu, dupa ce dptii Babesiu si Madarasu n'au coresponsu acceptării camerei.

Sigismundu Borlea nu accepta de intemeiata asertiunea lui Zsedèni, că Babesiu n'ar' fi respunsu la provocarea ce i s'au facutu d'in partea camerei, pentru că elu s'a pronunțiatu in scrisu.

Franciscu Deacu recumeada, ca la casu candu vre-una motiune nu se face cu formalitatea receruta, si camer'a decide numai pre bas'a cutârei opiniuni pronunțiate, in procesulu verbalu sê nu se spuna, că s'a facutu motiune.

Modificandu-se estu-modu procesulu verbalu se autentica.

Presiedintele anucia, că Ionu Samasa ar' fi omisu d'in sectiuni (Strigări: e in a 7 sectiune!) Ionu Samasa s'a observa; câ in list'a publicata in „Pesti Napló“ nu si-a aflatu numele intre membrii sectiuniloru. (Strigări: acolo esci! sê-ti fi deschisu ochii mai binisioru!)

Presiedintele spune, că Franciscu Cosiutu (fiulu dictatorelui) l'a insciintiatu, că nu primesce mandatulu pentru a face parte in diet'a Ungariei. (Strigări: Sê se dèe citire insciintării!) Regulamen-

tulu dispune ca presiedintele sê incunoscintieze camerei numai estrativu scrisorile ce i s'au adresatu; daca majoretatea dorese contrariulu, elu e gat'a a impleni acést'a dorintia.

Gavrilu Varadi observa, că epistol'a ministru-lui Loniai s'a cititu eri per extensum; deci ar dorî ca camer'a sê fia cōnsēcintă; ecuitatea pretinde acést'a. (Aprobare viua in stang'a).

Presiedintele provoca pre cei ce dorescu citirea, sê se scole; majoretatea fu contr'a.

Colomanu Tis'a nu se pote invol, ca sê se decida priu votu, că ore este a se observă sêu ba regulamentul camerei? Acestu-a ar' fi unu rêu precdinte. (Aprobare in stang'a).

Vilhelmu Paulini-Toth face urmatori'a

Interpelatiune

„Reuniunea literaria „Slovenschi Matitia“ obtinendu in 1862 aprobarea preainalta a Maiestății sale, in anii urmatori si-au datu tota nisuinti'a pentru ca sê aiba una localitate mai spatiosa, in care sê-si pota tiend neimpedecata conferintiele comitetulu si a le adunarii generali. Pentru acestu scopu au inchiatu apoi contratu cu opidulu Turotiu-Santu-Martinu, fiindu acestu-a resiedinti'a societății, si estu-modu i-au predatu 3000 fl. v. a. pentru ca sê edifice una localitate in folosulu societății. Acést'a s'au facutu, si d'atunci „Matitia“ si-au tienutu neconturbata adunările sale. — Cu ocaziunea alegeriloru d'in anulu curinte inse, aflandu-se trebuintiosa intrevenirea militaria, militi'a sosita d'in Santu-Martinu — nu se scie d'in a cui mandatu — cu tota opunerea pasiva a antistiei comunali, in absinti'a primulu vice-presiedinte d'in locu, in 13 martiu deschise cu forti'a localitatea „Matitia“, incortelandu in ea pre cei 94 soldati imprasciati prin opidu, si estu-modu sal'a adunăriloru generali ale societății literarie (in care se pastrău câte-va tablouri pretiose, aflandu-se in ea una scena teatrale) se straformă in casarna; cu ocaziunea comiterii fortiei, dupa cum afirma judele opidanu, capitanulu si vicelocutientele — asistenti ar' fi injuratu de „slowakische Lumpenpagage“ pre proprietariu localității. Antisti'a opidana s'a adresatu ministerulu r. u. de interne pre cale telegrafica indata inca inainte de ocuparea localității, ca sê impedece acést'a procedura scandalosa, care vatema intréga natiunea slovacă, inse nu s'au tienutu demna spre a i se respunde. Antisti'a opidana recurse la tote oficiele aminstratiunii comitatense pentru delaturarea acestui scandalu, si cu tote că nimene n'au voit u-lu recunosece de fetulu sêu, totu-si n'au aflatu necaiure remediu.

Primulu vice-presiedinte alu Matitiei, dupa una absintia de patru septemane, in 27 martiu rentornă la Santu-Martinu. Vorbi in caus'a acést'a inca in diu'a ace'a cu judele primariu, in 29 s'adresă personalmente primulu vice-comite comitatensu, si spunendu-i, că adunarea comitetulu Matitiei este conchiamata pre 6 aprile, i a aretatu contratulu sustatoriu in Matitia si opidulu Santu-Martinu, dreptu-ace'a sê scotia militi'a d'in localitatea societății, rechiamatiunea lui inse remase fâra vre-unu resultatulu.

Si dupa-ce capitanulu comandante a dechiaratu, că elu recunosece numai pre ministruulu comunu de resbelu, si ordinulu altoru-a nu-lu va luă in consideratiune, presiedintele Matitiei recurse la ministruulu comunu de resbelu, descoperindu-i cele intemplete, inse d'acolo inca nu i se dede vre-unu respunsu, si militi'a tiene si adi ocupata localitatea adunăriloru Matitiei, arangiandu pre scen'a ei mai multe representatiuni, frecuentate de totu soiulu de adunature, pana ce comitetulu in 6 aprile a. c. fiindu eschisu d'in localitatea propria a conferintieloru sale, fu constrinsu a-si tiend aiurea conferinti'a.

Pentru tote aceste mi-ièu libertatea d'a adresă profundu stimatulu domnu ministru de interne interpelatiunea urmatori'a:

1. Pentru ce nu s'au respectatu — in tempu de pace — averea unei reuniuni literarie, si pentru ce s'au incortelatu militi'a tocmă in sal'a conferintieloru Matitiei?

2. Daca militi'a s'au tramisu la Santu-Martinu numai in caus'a alegerii, si alegerea d'acolo — precum se scie — a decursu in cea mai mare ordine si lenisce: pentru ce militi'a este acolo si adi, si de ce este

incortelata inca totu in localitatea conferintieloru Matitiei?

Pest'a, 7. maiu, 1869.

Vilhelmu Paulini-Toth m. p.
deputatii.

Ministruulu interneloru Bela Vencheimu cere a i se imanua interpelatiunea pentru ca la tempulu sêu sê respundia.

Colomanu Tis'a presinta petitiunea lui Mihailu Szöke locuitoriu in Dobritienu, pentru escontarea pretinsuniloru sale in privinti'a caltiuniloru deportate in 1848 pre sém'a armatei unguresci.

Notariulu Sandru Buianovicu dă citire resultatulu alegerii membriloru comisiunii finneane: S'au alesu Franciscu Deacu cu 283 voturi, Mihailu Horvatu cu 202, Fernandu Eberu cu 182.

C. Iuliu Andrasî dîce că comisiunea esmisa de diet'a trecuta n'au potutu raportă nemicu in caus'a Fiumei, pentru că neci n'a fungatu, fiindu alésa numai cătra finea sesiunii trecute.

Stefanu Husaru depune juramentu ca membru alu unei-a d'in sectiunile camerei.

Apoi urméza dispusetiunile prealabile pentru adresa.

B. Ludovicu Sîmoni crede a fi superflua citirea cuventulu de tronu, fiindu-că inainte d'a se incepe desbaterile asupr'a adresei inca va fi a se citi.

Franciscu Deacu: Este indatenatu a se face adresa dreptu respunsu la cuventulu de tronu. — Camer'a trecuta a esmisu una comisiune pentru ca sê eluce una proieptu de adresa, si daca cine-va a avutu alte pareri, a fostu in dreptu a presentă insu-si altu proieptu de adresa. Deci ar fi bine a se observă acést'a procedur'a si in sesiunea presente, pentrucă inlesnesce si aceleréza consultările. Sê se aléga una comisiune pentru compunerea adresei, elaboratulu sê se tiparésca si impartia intre membrii camerei, si apoi pusu la ordenea d'lei sê se ièe la pertratate. Comisiunea acést'a ar' fi a se compune d'in 6 sêu celu multu 9 membri. Daca camer'a se invoesce la acést'a, voturile s'ar' potè presintă in siedinti'a de luni.

Ernestu Sîmoni: Procedur'a propusa nu convine neci cu pracs'a parlamentara dar' neci cu natur'a objectulu. Este vorba, ca camer'a sê respunda cuventulu de tronu. Ori cum ar' voi camer'a a desconsideră punturile de purcedere ale partiteloru dietali, acele nu se potu immorà. Respunsulu, ce se va da cuventulu de tronu d'in partea majorității camerei, nu pote fi altulu de cătu resunetulu cuventulu de tronu, care nu este altu-ce de cătu simplemente espusetiunea politicea oservate d'in partea ministriiloru, si maioritetea, care spriginesce guvernulu nu pote face contr'a acelu espositu. Dupa procedur'a oservata mai de multu in diet'a Ungariei si in alte parlamente, unulu d'in membrii independenti ai maiorității adeca nu oficiantu sê presinte unu proieptu de adresa. Daca s'ar alege comisiune, maioretatea camerei ar' formă maioretatea acelei comis. (risete in drépt'a) care apoi ar da resunetu cuventulu de tronu. Daca maioretatea voiesce a da la tota ocaziunea espressionu pareriloru sale, faca-o acést'a su numele sêu (strigări in drept'a: frumose concepte de parlamentarismu!) Diet'a Ungariei numai in casuri exceptiunali parasă pracs'a d'in trecutulu. In 1847 s'au pertratatu prim'a data adresa in diet'a tieriei, si atunci Paulu Siomsciu presintă proieptulu de adresa, ér' Lud. Cosiutu facu unu contr'a proieptu. In 1848 ce e dreptu s'au esmisu una comisiune de 9 membri, inse acést'a fu numai exceptiune, că-ce in 1861 se urmă pracs'a de mai nainte. Dreptu ace'a spriginindu pracs'a, este contr'a propunerii lui Deacu.

C. Teodoru Ceachi nu se pote impartesî in teori'a parlamentara a antevorbitorulu, ca adeca maioretatea sê nu se pota dechiară in numele camerei, pentru că de cum-va maioritetea se va pronunția in numele sêu si minoritatea ér' in alu sêu, cine ore se va dechiară in numele camerei? Esinti'a vietiei parlamentarie a forméza maioretatea in contielegere cu coron'a si guvernulu acesteia. Adresa are a constată: ore opiniunile majoretății consuna cu ale regimulu? Ast'a este esinti'a parlamentarismulu. Apoi se scie că in vietia parlamentaria ori unde — speru că si la noi — nu majoretatea depinde de la

guvernu ei d'in contra. — Spriginesce propunerea lui Deacu.

Alegerea celor 9 membri pentru comisiunea adresei se va face in sedinta de luni.

Danilu Irani face ministrului de aperature urmatori'a interpelatiune: Conform ordinatiunii r. emisa in caus'a reorganizarii gardei regesei numai nobilii potu fi membri ai gardei reg. Intrebu pre dnulu ministru de aperature, ore esecutatu-s'a ordenatiunea acest'a in intielesulu amintitu seu ba, si ore rezervatu-s'a comitatelor dreptulu d'a recumenda seu nu?

Se va imanu' ministrului de aperature. Siedintia se inchia la 1 1/2 ora d. am.

Siedintia d'in 10 maiu a camerei deputatiloru.

Dupa autenticarea procesului verbalu presiedintea anuncia: adresa dietei croate, care recerca diet'a comuna ungruresca pentru ca vinderea celoru 30 mli jugere de padure, intentiunata d'in partea ministrului comunu de resbelu, se o impedece pana candu acestu-a nu va fi avendu concessiunea dietei croate conformu §. 8. alu legii de impacatiune; — mai departe adresa presiedintei dietei croate pentru ca diet'a comuna se spriginisca infintiarea mai multoru linie ferate, si derimarea fortaretiei Esecu; petitiunea Solnocului-de-mediu-locu pentru conducerea in alta direptiune a liniei ferate d'in valea Somesiului; in urma credentialea deputatului d'in Cetatea-de-petra Vasiliu Buteanu.

Iosifu Madarasu renuncia la cerculu Ceacvaru, er' Vincentiu Babesiu la cerculu Santu-Niculaulu-mare.

Raport. comis. perman. verif. C. Antalfi declarati verificati definitivu pre Lad. Tis'a si Macsim. Maleru (croatu), er' pre c. Gust. Degenfeld si Lad. Satumari cu rezervarea celoru 30 zile de petitiunare.

Petr. A tielu raporta in numele comisiunii economice in caus'a organizarii oficielor camerei. Raport. se va tipari.

Apoi se voteza bugetulu camerei pre lun'a lui Aprile. Facundu-se votare pentru comisiunea adresei, s'au alesu urmatorii membri: Bezeredi, Bito, Franc. Deacu, Gaizagu, M. Horvatu, St. Mailatu, c. L. Peiacevicu, Pulschi, Zsedeni (deachisti), Bonisiu, G. Ghiti, Ludvigu, Moceari, Niari, c. G. Radal, Sontagu (cenad.), C. Tis'a, G. Varadi (stangaci).

(Numiri) Foi'a of. „B. P. Koz.“ d'in 9 l. c. publica urmatoarele numiri pentru sectiunea tribunalului supremu de la curia regesca:

Presiedinte: Stefanu Meltieru personalulu

reg.; — presiedinti ai senatului: Vilhelmu Lipovnitzchi presiedintele senatului la tabla septemviralu; Ladislau Vasiliu Popu vice-presiedintele sectiunii transilv. la tabla septemv.; Nicolau Sabo septemviru si sustitutu secret. de statu la minist. de just., Ignatiu Gioldosiu septemviru, si Nicolau Mihailoviciu prefectulu cottului Baciu-Bodrogu; — judi ordinari: Mihailu Hengelmüller, presiedintele trib. cambialu reg. d'in Posionu; Teodoru Pauleru profesorulu la Universitate (pre langa computarea servitielorulu sale de pan'acum); Stefanu Covaciu si Iosifu Copaci septemv.; Carolu Rath directorulu causerelor regali si advoc. s. corone ung.; Carolu Suciciu si Antonu Somoscheoy septemv.; Ludovicu Vadnay av. Marcu Popovicu, Ionu Fogarasu si Cristoforu Selu septemv.; c. Gavrilu Bethlenu jude in sect. transilv. la tab. septemv.; Manuilu Gozdsu septemv.; Iosifu Deacu av.; Ionu Alduleanu consilierulu minist. de just.; Mihailu Lednitzchi adv.; Franciscu Ocivai jude in sect. transilv. la tabla septemv.; Vilhelmu Dapsi av.; Fridericu Bömches jude in sect. trans. la tab. sept.; Iosifu Ostrovski jude la tab. reg.; Dr. Ionu Siuhaida sept.; Antonu Balagi av.; Ignat. Hersichu si Ionu Oefneru judi la trib. supr. camb.; Sandru Cosma cons. de sect. la min. de just.; Constantiu Raisu si Leopoldu Jamnitzchi judi la tab. reg.; Emericu Szentgyörgyi direct. caus. regali d'in Trannia; Ionu Nemetu jude la tab. reg.; — judi supra numerari: Ionu Puscaru cons. de sect. la minist. cult. si instruc.; Aloisiu Darvari si Carolu Vaicai judi la tab. reg.; Ionu Gallu-Hilibi jude supl. in sect. trans. la tab. sept.

Vedemu dara si a dou'a serie a denumiriloru la tabla septemviralu si intre patruideci de membri vedemu si patru romani adeca 4%, va se dica una proportiune carea neci decatu nu respunde numerulu celui insemnatu alu Rloru. Trei milioane de romani sunt desconsiderati de corifeii celoru patru milioane de magiari in a caroru mana sortea au pusu pre unu tempu destinele tierei. Mare orbla este candu una natiune crede a potè despretiul pre alta natiune sora. Egoismulu in vietia politica este mai funestu decatu in cea particulare, elu isoleza ici si colo, dar in politica izolarea este impreunata cu urmari neprecalculabile, pururea triste. Neci una natiune nu pote insulta nepunita pre alta, espiarea faptelorulu inique urmèza cu necesitate inesorabile. — Una am dori, ca puternicii dilei (asta-di) se ni spuna: ce are de a face politica cu organizatiunea tribunaluloru, cu administratiunea dreptatii? carea tre-

bue se fie asemenea pentru toti. Bietu poporulu romanu nepastuitu impilatu d'in secle si setosu de dreptate, ce garantia pote ave pentru vietia, averea si onorea sa, candu abie cate intr'unu senatu (3 romani in 5 senate!) numai unu singuru romanu va fi carele cu votulu seu se aperse interesele lui, candu cei lalti judecatori in casulu celu mai bunu voru fi indiferenti pentru d'insulu, daca nu preocupati d'in respectu politicu, ca-ci „homo sum, nil humani a me alienum puto.“ Noi am potè se ilustramu cu esemple adevverulu cuvintelorulu nostre. Ajunga inse a insemna ca daca la sectiunea ardelenesca a tablei sept. nu era acei trei romani cari au fostu, nu numai romani parteculari dar' si mai vertosu intrege comunitati romanesci ar' fi devenitu la sapa de lemmu. Ce viitoriu tristu! pentru bietulu poporu romanu, vedindu ca neci la tribunalele comitatense, neci (de trei ori dorere si suspinu) la cele urbariale si in fine neci la cele mai innalte curti nu gasesce decatu cate unu singuru individuu, carui-a se se incredia, carele se-lu intielega si de la care se pota spera spiginire. Daca guvernulu ung. nu are incredere in membrii intielegintei romane d'in cause politice, si prin urmare nu vre a li concedere conducerea comitatelor si functiuni de natura politica in administratiunea publica, e bine dar' pentru ce ignoreza la tribunale? pentru ce desconsidera poporulu? Nu vremu se presupunemu ca nu are incredere intr'insii de a-i apleca neci macaru aici, pentru ca atunci am fi siliti a incornura silogismulu, spunendu verde, ca atunci neci romanii nu potu ave neci o incredere in judecatorii magiari. Omulu remane omu si de patime neci pre Ddieu nu l'au feritu insi-si autorii santei scripture, despre cari se pretinde ca ar' fi scrisu d'in ordinea-i pre innalta si in numele lui celu santu.

Dupa antecedentia facandu deductiune la consecintia n'avemu se acceptamu proportiune mai favorabila neci la publicarea seriei a trei-a, adeca la numirile pentru tabla reg. si fatia cu acestu fenomen frumosu de pre ceriulu celu impregnatu cu materia electrica alu imperiului ungrurescu, mai ca ni vine a roga pre d. ministru alu dreptatii si pre intregu consiliulu ministerialu ca se nu mai numesca neci unu romanu in functiuni, era pre cei numiti pana acum inca se-i puna bine pre toti la pensiu (fiindu ca totu-si multu li e dragu de D. Cav. Puscaru, tiena-lu!) ca-ci ast-felulu guvernulu ung. ar' binemerita de natiunea romana si inca intr'unu modu forte estinu.

Multu se mira romanii de aici de procedur' ministrului H. fatia cu DD. Ladai si Anghialu

FOISIORA.

Anomalie limbistice

in diurnalele d'in Romania.

Non recitocuiquam, nisi amicis, idque coactus. Hor.

Fie-care natiune, care sintiesce in sine potere de vietia, are detorintia conscientiosa se-si curatiésca si cultiveze limba conformu geniului ei. Midloculu celu mai corespunditoriu in privintia acest'a este Critic'a. Ast'a este ciurulu, care alege neghin'a, — ast'a este venturésca, care arunca in ventu pléva d'in limba si o face asemenea grăululu curatu. Critic'a nepreocupata dara, pentru cultivarea limbei, asi e de necesaria, ca si in politica opusetiunea moderata, pentru lamurirea ideiloru, despre care unu publicistu renumitu a dîsu, ca de n'ar' fi opusetiune, ar' trebui creata fara amanare. Si de stă adevverulu acestu-a pentru ori care limba, cu atatu mai vertosu trebuie se stee pentru limba romana, care numai eri-alalta-eri si-a scuturatu catusiele intunecului, slovele, si s'a inbracatu in vesmintele sale stramosiesci, in literale strabune, si asta-di se afla inca numai in stadiulu transitiunei. Critic'a inse, presupune unu studiu profundu limbisticu, si — la noi — pretinde si cunoscintia esacta a limbelorulu romanice, pre langa ace'a este o ocupatiune precătu de fatigiosa, pre atatu de nemuliamitorie, si estumodu numai pucini s'au ocupatu cu ea cu seriozitatea receruta; er' cei mai multi dupa antaia seu aduoa ivire pre orisonulu literaturii indata au disparutu, ca si neace meteori, fara de urma.

Intre barbati, carii asta-di se ocupa cu criticarea, respectivu cu purisarea limbei romane, cu onore amintimu pre D. T. Maiorescu. Articululu Domniei Sale inceputu in nr. 7 alu Convorbiriloru Literarie d'in anulu 1868, si intitulatu: „Limba romana in Diurnalele d'in Austria“, mi-a casionatu, marturisescu limpede, o bucuria sincera, vedendu, cum-că pre cararea ast'a atatu de parasita, impreunata cu mari greutati si multe neplaceri, de la care inse depinde puritatea limbei, dobandimu unu nou anteluptatoriu in person'a unui-a d'intre cei mai competinti literati de ai nostri.

Convingandu-me inse mai tardioru d'in cuprinsulu articulu citatu, despre o parte ca intre multele observatiuni ale D. T. M. forte nimerite, se afla totu-si unele prea rigide, inotite de deduceri atatu de exagerate, in catu ne aducu aminte assioma vechia „qui nimium probat...“ er' despre

alta parte vedendu, cum-că scaderile, ce le afla in diurnalele nostre, se afla si in celo d'in Romania; mi-am luat libertatea se facu si eu unele observatiuni modeste, nu pentru ca dora m'asiu tiena a fi calificatu a intra in numerulu barbatiloru — asi e numiti de litere; ci numai pentru ca se adaugu si eu catu de catu, dupa sfera mea cea angusta si facultatilo-mi restrinse, catra materialulu trebuintiosu la construirea edificiuului maretiu alu culturai limbei si literaturii romane, — si adeca I. cu privire la diurnalulu „Convorbirile Literarie“, d'in carele unele citatiuni voru fi „ipsissima verba“ ale D. T. M. — II. cu privire la diurnalulu „Romanulu.“

I.

D. T. M. in articulu amintitu indata la inceputu serie:

„Stilulu (in diurnalele d'in Austria) a ajunsu intr'o stare, ce nu mai permite tacerea...“

Dupa parerea nostra a permite, seu nu, in intielesu strinsu se referesce la fiantie indiestrate cu voia libera; er' despre stare nu potemu dice, ca permite, seu nu, nici in celu mai largu intielesu.

„Inca diece ani de o asemenea convingere publica...“ Abstragandu de la impregiurarea, ca convingerea publica de diece ani ar' potè legalisa stilulu celoru d'in Austria prefacandu-lu in usu „pones quem est et jus et norma loquendi“ (Hor.) ne luamu indulgentia d'a intrebà numai atata, ce se intielegemu prin cuvintele: diece ani de convingere?

„Inca o generatiune de tineri...“

Noi candu dicemu: generatiune, amu dîsu totu ce amu voitu; adaugerea „de tineri“ intuneca intielesulu, ca-ci de aci s'ar' potè presupune, cum-că este alta generatiune de be-trani, alta de prunci, in contra usului comunu, dupa care se computa generatiunile incependu togmai de la Adamu.

„Si limba romana pote deveni o ruina nu reparata, ci stricata...“

Adeca, cum amu dice: o ruina ruinata! Acest'a ni se pare a fi unu „lusus in verbis“ fara de trebuintia si fara de intielesu.

„D'in scapare de vedere.“

Mi se pare ca ar' fi mai bine: d'in trecerea cu vederea, seu d'in nebagarea in sama; ca a scapa vederea, pote insemna atata, catu a o perde, a orbi. Dne feresce!

„Dupa glasuirea togmelei...“

dice D. T. M. ca e dîsu mai corect, decatu: „dupa sunetulu invoielei“ d'in diurnalele nostre. Noi ne indoimu despre adevverulu asertiunei acestei-a, d'in simpl'a cauza ca: de-

cum-va n'are invoie'la sunetu (cuprinsu, intielesu), cu atatu mai putnu pote ave togme'la glasuire! Cuvintele inse nu se intrebuinteaza totu-de-un'a in intielesulu seu propriu, ci de multe ori in intielesu stramutatu, de unde se nascu tropii, metaforele si unu numeru insemnatu de figure oractice, care facu frumsetia limbei atatu de stimata si atatu de cautata la vechii romani, pr. la Virgiliu: „Aere ciere viros, martemque accendere cantu.“

„Constructiunea... are acru strainu pentru noi.“ Aeru, si inca strainu! dora forma straina.

„Vinu innainte“ esto o traducere literala — „incortelatu“ nemtiesce... dar' si nemtiesce reu.“

Aceste observatiuni ni se paru a fi cam rigide, pana candu nu ni s'ar' demustrà cum-că: „Vinu innainte“ n'are intielesu bunu in limba nostra, seu dora ca are aeru strainu... si pana candu nu s'ar' comprobà, cum-că „incortelatu“ numai d'in cuvintulu germ. „einquantirt“ se pote deduce, si nici decatu d'in limba romana, p. e. d'in „in“ si „curte“, d'in care ar' resultà „incortelatu“ d'in cestiune.

„Barbatulu a fostu judecatu la inchisore“ vre se dica — scrie D. T. M. — ca tribunalulu s'a dus la temitia si a judecatu pre acusatulu acolo, a pote in sentintia sa l'a eliberatu...“

Intielesulu acestu-a noi pre aici nici cu celele nu l'amu sci storce d'in constructiunea de mai susu. Ca-ci prepusetiunea „la“ care se referesce la scopu, nu este totu un'a cu „in“, — alta i dara „la inchisore“, si alta ar' fi „in inchisore“. De unde suntemu plecati a crede, ca analis'a citata mai multu e o gluma, decatu o critica seriosa. Catra autorulu unei glume ca ast'a scrie Mart. „Emendare jocos una litur potest.“

„Adjectivele in toru-toare se fabrica de confratii nostri de preste carpati d'in o suma de cuvinte, dar' mai la tote sunt nepotrivite.“

Formamu nu intr'atatu in toru, catu in „toriu“ fiindu terminatiunea ast'a, dupa analogia limbei latino, mai corespundietoria, — apoi nu d'in o suma de cuvinte, ci d'in verbe, — mai incolo in „toria“ dar' nici candu in „toare“ care ar' fi o formatiune preagresita, d'in caus'a ca in formarea cuvintelorulu de genulu femeiescu d'in cele de genulu barbatescu nu ne este, nici nu ne pote fi iertatu a schimosi radecin'a cuvintulu, ci numai liter'a finala „u“ o inlocuimu cu „a“ pr. bunu buna, soeru socra, totu tota, — si nici de catu: soara, tota — Adaugerea literii „a“ care asi e de bucuosi o facu frad-

car, după cum de comunu este știut, au fostu buni judecatori, barbati cu capacitate și cu probitate, apoi ținendu la agendele lor judecătorești ei n'au facutu nici o politică, s'eu pote chiaru acest'ă li se imputa. Limbele cele rele mai adaugă că acești domni au avut r'eu naravă de a duce o viață „tăcută” urgisindu acelu felu de informățuni cari semena cu denunțatiunile. R'eu naravă! asie li trebuesce, dacă sunt mai harnici de lucru decât de limbă. În situațiunea presinte omenii cu ageri urechi lungi și limbă ascuțită, au preferința.

Chiaea secretului că D. Vas. Popu n'au ajunsu încă de a fi pus de acum la pensie, ci fu numitu pres. de sect. se d'ice a se gasi într'unu reportu alu lui Peci-Voda (carui-a încă i-s'au mai lungitu simbr'ă, și cu ea umbr'ă autonomiei Transilvaniei) prin carele s'ar' fi trasu atențiunea ministeriului la însemnăt'ă popularitate de carea se bucura D. Vas. P. nu numai la întieleginț'ă română ci și la popor. — D. Voda mai trebui să traga atențiunea ministeriului la memorabilulu faptu că poporul romanu este în man'ă întieleginței sale, cu carea este unu trup și o voință. (Vedi Mercuri-a, etc.)

Mai adaugemu în fine câte-va amenunțe relative la organizațiunea înaltelor curți cesiunate și la numirile imininti. După o versiune se d'ice că la curtea de casatiune mai lipsesc 4 membri era la tabl'a sept. 8, după alta versiune mai credibila, isvorita de la unu d. septemviru nou numitu, deci în pușetiune de a fi bine informatu — lipsesce a fi numitu 1 colo, și 4 inși aici, deci susu se aveți inimele! sperati cei desperati. La tabl'a reg. sunt numiti (se vorbesce de siguru) DD. Aureliu Maniu și Iosifu Popu (Cet. d. p'etra) — apoi de curiositate mai împartesim faim'ă ce cure, că 20! d'f: doue dieci de hispani (prefecti) au concursu pentru septemviratu. Celu ce doresce septemviratul bunu lucru doresce, dar' ministerulu Horvath li-au d'isu că mai bunu este fispanatul. V'edia ei, de o voru crede s'eu ba. C. c.

Revista diurnalistica.

(Simptomele de alianță între Franț'ă, Itali'ă și Austri'ă după Ost. Vien'ă 8. maiu.) „Amenințarea Prusiei de a se pune în relațiune cu elementele cele neindestulte d'în Austri'ă, în parte se pare a se și realiză în Berolinu. Precum ve potu asigura, colonelulu Ihasu, nedespărțitul concomitentu a lui Kossuth, f'iu în d'ilele aceste în Berolinu, unde avu consultări cu barbati de incredere ai lui Bismarcu trei, obiectulu căroru-a a fostu una schimbare de opinii în privinț'ă consideratiunilor lui Kossuth și ale

guvernului prusesc. — Bismarcu oservă circumspecțiunea d'ă nu participă la consultări, fiindu că barbati cari conferăza cu d'insulu, mai neci una data nu remanu neoservati de polit'ă straina a consulatelor. E verosimilu că împregiurarea acest'ă va fi remasu necunoscuta consulatului austriacu d'în Berolinu, înse e forte importantă. Precum se scie, aici și mai alesu în Ungari'ă sunt destule elemente, de și nu calitative, ci totu-si cantative, cari primescu d'în Turinu mot d'ordre. Se pare că domni d'în Berolinu sunt în posesiunea unoru date positive despre una apropiare între Austri'ă, Franț'ă și Itali'ă, ascuțisulu carei-a ar' fi îndreptatu directu contr'ă Prusiei, și amintitele consultări au tratatu și despre eventuală pozițiune ce o va luă stang'ă estrema în diet'ă ungr'esca cu o astu-feliu de apropiare.”

Ast'ă e împartesirea corespundintelului nostru d'în Pest'ă — dice numitul diurnalu — care se afla în pușetiunea de a fi bine informatu. La finea epistolei sale datata de eri mai oserva, că tocmai acum'ă s'ă informatu despre întemplamintele aceste și sp'era a ni pot'ă împartasi cătu mai curendu date mai detaiate.

Organulu principalu d'în Bucuresci alu partiei lui Brateanu „Rom.” (d'ice Ost.) publică în unulu d'în numerii s'ei mai recinți una epistolă d'în Parisu, în care între altele s'ă d'isu, că Austri'ă a pasitu în una combinatiune relativă la eredit'ă Turciei.

Pre bas'ă unei cunoscințe chiere a stării lucrului potemu asigura pre amicii nostri de la „Romanulu” și pre parti'ă reprezentată prin elu, că barbati de statu cari conduc politic'ă esterna a Austriei, nu au neci celu mai micu cugetu de a castigă în Orientu vre-una bucată de pământu. Austri'ă se îndestulesce cu statulu quo alu teritoriului s'eu, și pre bas'ă acest'ă e gat'ă a sustien'ă cu totu vecinii s'ei cele mai amicali relațiuni.

„Romanulu” și parti'ă sa, cari au avut ocașiune destulă a cunosce în procederea ministeriului Ghic'ă-Cogalniceanu tota serbed'ă sistemului de forță a lui Bismarcu, dieu se nu se lasă a se agit'ă prin calumniele prusesci contr'ă Austriei!

Romani'a.

Scrisorea înaltim'ei Sale Domnitorului Romanilor, adresată d'în Iasi Domnului Ministru de Culte și Instrucțiunea publică pentru grabnic'ă restaurare a Santei Monastiri Neamtii.

Domnule Ministru.

Sant'ă Monastire Neamtii este nu numai antai'ă Lavra a Romaniei, dar' și unu monumentu istoricu

alu Patriei. Ca atare, acestu Dumnediescu locasiu merita totă veneratiunea și solicițdinea mea și a guvernului meu.

Sunt acuma căti-va ani, de candu acest'ă Monastire a devenitu prad'ă unui teribilu incendiu. D'în momentulu acelu-a, eră o detoria și o sufletesca multumire pentru mine, de a recomendă Ministeriului restaurarea Dumnediescului locasiu; și se cuvine se recunosc, că o parte d'în zidurile arse s'au și reparatu.

Înse mai este multu de facutu pentru a redă santei Lavre, vechi'ă sa splendore, spre a ajunge la acest'ă cu o ora mai înainte, eu socotescu dar', că chipulu celu mai nimeritu și mai practic, este a se randu' o comisiune ad-hoc, compusa de barbati locali și cunoscuti prin simțimentele lor de pietate cătra acest'ă Monastire, și în capulu caroru-a voru trebui se fie negresitu prea cuviosulu Staretiu alu Monastirei Neamtii și Secu, și Prefectulu judetului.

Acestei comisiuni se voru pune la dispușetiune sumele prevediute d'în cas'ă Statului, și la neajunzu voiu ave ca o sufletesca mangaiare de a contribui și eu.

Voindu a urmă de aproape lucrările de restauratiune și a le da o personală impulsione, Eu-mi rezervu presiedinț'ă acestei comisiuni.

Speru că în chipulu acestu-a, încă în anulu curentu sant'ă Lavra a Neamtii și Secu se va realti d'în ruinele sale, cu o reînnoita splendore; și dar' și acceptu ca Domni'ă ta se-mi infățisiez cătu mai curendu decretulu pentru numirea comisiunei.

Cu acest'ă ocașiune, ti-reînnoiescu espreșiunea bunelor mele simțimente pentru D-ta.

Iasii, 16 Aprilie 1869.

(Subscriu) Carolu.

M. Sa Domnulu Romanilor și augustulu s'eu frate în Iasi.

Mari'ă Sa Domnitorulu acompianatu de Dlu Ministru de Interne, a binevoitu a vizit'ă eri în 15 aprilie, ospelulu Primariei. La scar'ă Primariei primitu de D. Primaru și de D. Prefectulu alu orasiului, a fostu condusu în salonulu ei. Aicea M. S. au studiata cu multa atențiune planurile imasiului încungiuraturu Iasiloru, și a esprimat dorinț'ă de a se luă de îndata măsurile pentru demarcatiunea limitelor acestoru imasie, conformu decisiunei Onorabilulu Consiliu de Ministri și după planurile pastrate de comuna, și astfelu a se pune la dispușetiunea ei totu pământulu cuvenitu după vechiele crisoave, pământu pentru care Primari'ă se afla de unu s'iru de ani în litigiu, și pre care de abie acum, în urmă bine-votarei ingrigiri a M. S., l'ă potutu dobandi. Îndata după acest'ă M. S. au cerutu se i se presinte planurile edificiului teatrului, ce este a se construi pre piat'ă Primariei. După avisulu perso-

noștri d'în Romani'a, pote în favorea fonetice, dar' la totă întimplarea cu sacrificarea principiului etimologicu, și de almintre este de prisosu, de ora-co „o” și fără de ace'ă suna ca și „oa” de cum-va după elu în silab'ă urmatoria vine „a s'eu „o” precum: tota, morta, mora, toca, porta, rota, coma, corda, scola, roga, s. a. asidere cu e: morte, sorte, sore, bore, audore, more, forte, dore, fole, mole, rode, pote, tote, coste, rote s. a. m. A serie dara: eroare, toate, valoare, sanetoasa, victorioasa, poate, serioasa, întoarcere, bunavoitoare, cum face D. T. M. în nr. 14 a Conv. Lit. este nu numai a multiplă, onția sine necessitate, ci și unu felu de profanare a castității etimologice, care decum-va s'ar' generaliză și s'ar' prefaca în usu, ar' fi în stare a nimici radecin'ă cuvintelor, și prin urmare a derimă etimologi'ă, bas'ă limbei. Încumetățile temerarie de soiulu acestu-a strabunii noștri îndata le apostrofău câte cu unu: „Chomoda dicebat si quando comoda vellet — Dicere hinsidias Arius insidias.”

„dar' mai la toate sunt nepotrivite.”

Construcțiunea ast'ă o potemu întielege cum vomu vr'ă, s'eu adeca ca adjectivole sunt nepotrivite la cuvintele d'în care sunt fabricate; s'eu că cuvintele sunt nepotrivite la adjectivole fabricate d'în ele. — Espresiunile aceste, ce potu as'ă doua întielosuri, latinii le numeau: equivoce, carele condanna Vulg. cu aceste cuvinte: „Errorum genitrix est aequi vacatio semper.”

Se mai afla în Conv. Lit. Nr. 7 de la autori anonimi:

„Scrisorea, ce mi scrisc atunce, eră forte trista.”

Noi, ca se încungiurăm repetirea cuvintelor de acelu-si întielesu, care vatemala audiulu și deformeza stilulu, ne-am esprimă cam' asie: scrisorea, ce-mi adresă . . . s'eu epistol'ă, ce-mi scrisc atunci . . . cu atâtu mai v'ertosu, că variațiunea este unulu d'într-o ornamentele stilului.

„abi' întorsi . . .”

În espresiunea ast'ă se vede o imitatiune a ablativului latinu numitu absolutu; usulu acestu-i înse la noi nu se aște, ci d'icemu: abi' întorseramu, întorsesemu.

„Saturi.”

Cuvintele de genulu neutru adoveratu că în pluralu i'eu terminatiunea „uri” pr. locu-locuri, patu-paturi, clopu-clopuuri), s. a. dar' cele mai multe primescu „e” pr. lemnu-lemnuri, scaunu-scaune, blidu-blide, togma asie și satu în pluralu va s'ate.

*) Clopu, unii pote lu voru deduce de la cuvintulu magiaru „Kalap”, noi credemu că avem dreptu a-lu deduce în latinulu: „clipeus.”

„a ved'ă poetulu și eroulu.”

Personele în acusativu primescu prepușetiunea „pre” deci eră de a se d'ice: pre poetulu și eroulu.

„. . . în care s'ar' fi nascutu Tell . . .”

Autorulu vr'ă prin aceste se întielega: că dora Tell ar' fi doritu se se nasca? s'eu: că s'ar' fi nascutu Tell, de cum-va . . . ? ba, nici un'ă, nici alt'ă; ci mai gat'ă suntemu a crede cum-că se aude, (se vorbesce, dieu unii) că s'ă nascutu Tell.

„Odinaora, cu cinci secole în urma.”

Cum se întielegemu aceste secole în viitoriu? în casulu acestu-a trebue a se scrie: preste cinci secole; s'eu în trecutu? atunci: înainte de asta cu cinci secole. Scriitoriulu înse, asie se vede, întielege în viitoriu, și totu-si începe cu „odinaora” adverbiiu de tempu usitatu pentru trecutu, cum lu întrebunțieza și dsa mai la vale: „precum odinaora poporulu romanu spre forum . . .”

„amabil'ă gazdă.”

După terminatiunea „a” se nu ne amagimu a crede: că gazd'ă ar' fi de genulu femeiescu; că-ci atunci ar' fi de acestu genu și tata, papa.

Mai cetim în nr. 14. de la D. T. M. unele ca aceste:

„Substantivulu „fragedime” aplicatu în sfer'ă ideala . . . dă frasei întregi unu aeru de nospusa brutalitate.”

Noi mai gat'ă amu fi a aplică cuvintulu fragedime în sfer'ă ideala, precum pre aici lu și aplicăm a uneori în întielosulu „delicatetia”; decâtu a ne familiariză cu „aerulu de brutalitate” atâtu de vatematoriu pentru limb'ă română; er' pentru gustulu esteticu togma sufocatoriu!

„Referad'ă are pentru noi unu aeru despretiutoriu.”

Aerulu, și era aeru, dar' acum nu brutalu ci despretiutoriu!

„Transilvani'ă nu fugo de cuvintulu raportu.”

A fugi de cuvintulu! ore nu mai bine: folosesce cuvintulu . . .

„Este o procedura nedemna și neadoverata, candu-si dă cine-va aerulu de a av'ă mai multu decâtu are.”

După noi: candu cine-va se socotesce, s'eu vr'ă a areț, că are . . .

„Complementu indoielnicu” (!)

„Limb'ă română cu bunulu simțiu profanu ce o caracterizeza, nu ar' fi adatu nici odată în vocabu-

larulu ei celu comunu unu cuvintu demnu de a esprimă o idee asie de delicioasă în originalitate ei.”

Pronumele posesivulu de persona a trei'ă în limb'ă noastră încă este de duoa feluri: „alu s'eu”, și „alu lui” (precum și în latina: „suus, și ejus.”) și aceste nu se potu scambă după placu, ci candu se referesce posesiunea la subiectu, trebue se ne folosimu cu posesivulu „alu s'eu”, — asie dara nu: în vocabulariulu „ei” ci: „în vocabulariulu s'eu”, precum și „în originalitatea sa” — er' pronumele „alu lui, alu ei” se folosesce atunci, candu posesoriulu e deosebitu cu totulu de subiectu. Scambandu-se posesivele amintite fără a se luă în consideratiune acestu postulatulu sintactice, nu numai se întoneca, ci togma se falsifica întielosulu, p. e. altu întielesu are sentinț'ă: „totu insulu este faurul norocului s'eu”, și altulu: „totu insulu este faurul norocului lui” — care „lui” se pote referi la ori și ce, numai la subiectu, care aci este „totu insulu” nu.

„Transilvani'ă în primele sale numere . . .”

Numerele aceste prime pote numai ca erore de péna figurăza asie precum stau, în genulu femeiescu; după ce totă lumea română numerulu în pluralu lu d'ice si scrie „numeri” — asie dara eră se fia: „în primii s'ei numeri.”

Observatiunile aceste fugitive, pre langa tote că respectezu capacitatea eminentă și multu pretiosu activitate recunoscută a D. T. M. pre campulu literaturii române, totu-si mi-țienii de detorinț'ă a le face în interesulu limbei nationale; și unele ca aceste, cu asie credu, e detoriu a face ori care romanu inițiatu în treb'ă comuna a literaturii, pentru ca se arețăm, cumcă avendu și noi convicțiunile nostre nu suntemu d'în numerulu acelu-a, carii „jurant în Verba Migistri”; și asie nu cunoscemu în literatura nici unu monopolu, cu atâtu mai puțin dietatur'ă, care nu e basată pre geniulu limbei și nu e strinsu acomodată după regulile grammati cei; ci vr'emu de tempuriu se prevenim trisi'ă eventualitate în treb'ă limbistica, care n'ă avutu destulă precauțiune a o încungiură pacientulu, dorindu a-si restaură sanetatea struncinată, cu lapedarea totoruru midilocelor ajutoziale, numai prin operatiunile problematice a le medicului prea confidentu, în contr'ă carui-a în desiortu se plange mai în urma cu poetulu:

„Cum medicus nimium famae et perquirat honoris, Impius interdum corpora nostra necat.” (Hor.)

(Va urmă.)

nelor competente, între care au fost și D. Zaharieviu, ingineru șef și arhitectu al drumurilor ferate de aici, M. Sa constatându, că planurile nu sunt satisfăcătoare, au propus D. Zaharieviu, ca prin înțelegere cu arhitectul comunei să studieze terenul pe care se va clădi casa edificiu, cu care trebuie să se înzeștră a două capitale a României și apoi a se face planul ceventu pentru asemenea zidire. După această M. S. trecându în birourile oficiului stărei civile, D. Zaharieviu au prezentat M. Sale unu extractu de muvimentul populației urbei noastre în decursul trei-luniului antaiu alu anului curentu, pe care M. Sa a binevoitu alu observă cu tota atențiunea. De aicea au intratu în Cameră Primariei, a cerutu a i se prezintă bugetul comunei pe anul curentu, l'a studiatu cu multa atențiune și ajungendu la articolu pavelor au exprimat dorința, ca D. Primariului cu Inginerul comunu să se ocupe în de aproape cu alinierea strădelor și cu lucrarea pavelor. Pasindu apoi în casieria D. Primariu au reprezentat M. Sale situațiunea casei comunale, pe care M. Sa au binevoitu a o luă cu sine. Coborându-se apoi în etagiul de jos a vizitat casarm'a pompierilor, a exprimat dorința a se înființa o muzică la acestu corp, și apoi a trecut prin grajdurile pompierilor, examinându cu mințiositate arnăsiamentul și echipamentul cailor, apoi ordonandu a se da semnalulu alarmei, spre a se vedea activitatea pompierilor, s'a facutu o mica proba cu pomp'a cea nouă adusă d'in Vien'a, proba care a atrasu satisfăcțiunea M. Sale, pentru abundența apei ce consumă și aruncatulu ei la o înaltime considerabilă. Eră 11½ ore candu M. Sa însoțitu de D. Ministru de Interne, s'a retrasu d'in localulu Primariei, întorcându-se pe jos la Palatu.

Din'a de 15 aprilie a fostu pentru urbea noastră era-si unu motivu de a-si arătă iubirea și devotamentul pentru prea iubitulu ei Domnitoru și august'a Sa familia. În ace'a d'i a fostu anunțată venirea în urbea noastră a Altetiei Sale Regale Prințulu Leopoldu de Hohenzollernu, fratele celu mai mare alu înaltimei Sale Domnitorulu Romanilor. Pre la 1 ora după amidi M. S. acompaniatu de D. Ministru de Interne, D. Mareșialu alu Curtii și Statulu său maiori, plecă spre Liticani înainte prea iubitulu său frate. Abiă aflata știrea acest'a și junimea Iasilor se constituī de ja în garda de onore a M. Sale, spre întâmpinarea înaltulu vizitatoriu. Toti echipati bine și în ténuta de gala calariu pre langa echipagiulu princiaru pân la Liticani, unde adastara venirea șpelui nostru. Alteti'a Sa Regala sosindu pre la orele 5 ser'a la Liticani, a fostu aduncu miscatu de bucuria la vederea M. Sale Domnitorulu, augustulu său frate, pre care de trei ani trecuti nu-lu vediușe. Eră unu spectacolu marețiu a vedea pre ambii frati atâtu de înaltu pusi, ambii priviti de atâti omeni cu ochi de speranția mari pentru viitoru, îmbrățișându-se cu arderea acea, care manifestă o iubire adunca de familia.

Trecundu primele elanuri de bucuria, înaltimea Sa Domnitorulu după ce prezintă însu-si pre elit'a societății care estie întru întâmpinarea augustulu oșpe, invita pre Alteti'a Sa Regala a luă locu în echipagiulu Princiaru spre a face intrarea loru în Iasi. Ajunși pre la orele 6 la bariera Pecurariu, în midiloculu strigărilor entusiaste ale multimei poporulu, ambii augusti frati au fostu primiti de D. Primariu și Domnii Membri ai Consiliulu. D. Primariu adresă augustulu nostru vizitatoriu cuvinte de buna-venire în numele orașulu, care pentru prim'a ora avu foricirea de a fi vizitatu de Alteti'a Sa Regala, și apoi invitatu de M. S. Domnitorulu luă locu în echipagiulu princiaru.

Este de prisosu a mai arată aici detaliurile primirei acestoi-a, ne vomu margini a spune, că entuziasmulu, bucuria și veselie au fostu totu asi de mare precum a fostu acea de acum câte-va dîle, cându am primitu pe Augustulu nostru Domnitoru, și încă am potē sustienē, că asta data eră și mai mare, adausa prin venirea Altetiei Sale Regale d'impreună cu grătiulu nostru Domnitoriu.

În midiloculu unei bucurie generale cortegiulu înainte în sunetulu clopoteloru și a bubuitulu tunurilor spre locuinta domnășca, unde Eminentia Sa Mitropolitulu cu înaltulu eleru și elit'a societății, depuse felicitările cuvenite Altetiei Sale Regale.

Veseli'a generală s'a mai manifestatu încă odată la apunerea sorelui, că-ți totu orașulu a fostu iluminatu spontanu și splendidu.

Dispusețiunile postei române.

De la direcțiunea generală a telegrafeloru și posteloru în Români'a.

(Urmare.)*

Imprimare și probe de marfuri.

Pentru a beneficia de tacs'a moderată a imprimateloru și a probeloru de marfuri, este de neapăratu a se conformă cu următoarele prescripțiuni:

Imprimatele și probele de marfuri trebușcu expediate neînchise, adică numai su bande, său în plicuri deschise, și în genere, într'unu modu astfelu încâtu să li se pota totu-de-un'a cu înlesnire verifică conținutul. Probele de marfuri nu potu avē nici o valōre venale.

Nu se potē admite nici o alta indicațiune, semnu său marca manuscrisă, de câtu acele mai diosu indicate și anume:

*) A se vedea nr. 49.

a) Atâtu pentru imprimate câtu și pentru probele de marfuri:

Adres'a destinatarulu, iscalitur'a tramitatorulu și dat'a.

Afara de această este permisu a se mai adauge:

b) La imprimate în genere:

Trasuri de linie său semne la margini, făcute cu scopulu de a atrage bagarea de semnă a cetitorulu asupra cutărui pasagiu.

c) La prețurile curente, la valorile de bursa și circulațiuni:

Comunicațiuni înscrise anunțându prețurile său schimbările de prețuri și numele caletierulu.

d) La corecturile de imprimărie:

Indreptările tipografice neapărate și manuscrisulu, la care se reportează acele corecturi.

e) La probele de marfuri:

Marc'a fabricii său a comerțulu, designațiunea detaaliată a marfei, numerii și prețurile ei.

Imprimatele și probele de marfuri nefrancate său ne-suficientu francate după tarifa, și acelea ce nu corespundu pre deplinu la condițiunile de mai susu, se voru expedii și tacs'a ca scrisori nefrancate, ori ca francata mai puțin decâtu după tarifa.

Probele de marfuri nu se potu expedii decâtu sub condițiunea legiloru vamali a fie-carei țieri.

Scrisori recomandate.

Recomandațiunea este admisă:

a) Pentru scrisorile, imprimatele de totu felulu și pentru probele de marfuri adresate în monarhia austro-maghiară, statele germane, în marele ducatu de Luxemburg și în orașulu Belgradu d'in Serbi'a.

b) Pentru scrisorile adresate în toate celelalte state ale Europei, precum și în principatele țierii, de preste mare.

Francarea pentru tramiterile recomandate este obligătoară, și e egală cu o trimiteră simplă de acelu-a-si felu sporită numai cu unu dreptu ficu de 25 bani.

Excepțându-se pentru Franța și Algeri'a, pentru statele Pontificale, Itali'a și insula Maltei, precum și pentru ore care țiere de preste mare, scrisorile recomandate mai sunt încă supuse la drepturile speciale indicate în tarifele de care dispunu birourile postale.

Dece se va cere de la posta o adeverință de primire (retur-recepisă) d'in partea destinatarulu, se va plăti pentru această o tacsă de 25 bani. Aceste adeverințe de primire nu se admitu decâtu pentru țierile menționate la liter'a a) de mai susu.

O alta condițiune decâtu aceea a obiecteloru simple nu se potē pretinde pentru obiectele recomandate și cu destinațiune în statele citate la liter'a a de mai susu, precum și pentru birourile austriace aflătoare în Turci'a, precum asemenea și pentru Belgi'a, Danemarc'a, Greci'a, Marea Britania, Helgolandu, Norvegi'a, Țierile de diosu, Rusi'a și Elveti'a.

Pentru toate celelalte țiere, scrisorile recomandate trebușcu puse într'o copertă sigilată cu peceti de cēra tare (cu sapatorele inițialelor, armaturelor etc.) în numeru îndestulatu, astfelu în câtu să se lipēșca toate marginile copertei. Se escludu cu desăvârșire sigilările cu monede său cu alte asemenea.

Scrisori espres.

Expeditoru unei scrisori recomandate adresate în un'a d'in localitățile monarchiei austro-maghiare ce posedă unu biuru postale, potē pretinde ca scrisorea să se predē la adresa îndată după sosirea la biuruulu de destinațiune. În asemenea casuri tramitatorulu trebuie să plătescă chiaru la pornire, afara de tacs'a pentru o scrisoră recomandată, unu dreptu ficu de 40 bani ca cheltuele a espresulu.

Condițiuni speciale pentru obiectele de mesageria.

Întinderea servitiulu mesagerieloru.

17. Servitiulu mesageriei cuprinde:

Scrisorile cu valōre declarată.

Gropurile de argintu (finanțe și valōre).

Pachetele de totu felulu, cu său fără valōre declarată.

(Va urmă.)

Noutăți Straine.

ORIENTU. Osten d'in Vien'a urmareșce necurmatu cu atențiunea sa simptomele ce seivescu la poporele orientulu, și reproduce detaliuri nu neinteresante d'in miscamintele loru politice-natiunale. Nrulu său de la 9 maiu aduce unu corespundență d'in București estragemu d'in ea ce urmēza:

Pre candu ide'a „slavismulu de sudu“ pre aiurea și-șe demensiuni totu mai mari, bulgariloru li e frica încă și acum'a de slavismulu acestu-a. Ore ce potē fi caus'a? Sē o spunemu apriatu, mai antăiu acelu patriotismu egoisticu, care apēsa peptulu totoruru natiuniloru politicesce încă mature, ne și a două, unu ne'ncredere justă contr'a guvernulu d'in Belgradu a cărui poftă de cucerire și serbire, mai alesu facia cu Macedoni'a bulgară și cu Serbi'a veche, e prea cunoscută totoruru bulgariloru.

Ve asigură că bulgarii sunt foarte simțicioși și totu-de-una dată și foarte necredetori. Acest'a au po-

tutu-o produce eternele suferințe și înselățiunile. În tempulu mai recinte s'au recitu la bulgari toate simpatiele pentru serbi și toate aceste pentru procederea anti-slava a guvernulu d'in Belgradu. Adeverulu acestu-a trebuie să supere pre totu amiculu creștiniloru orientali și pre alu slaviloru de la media-di. Inse nu e tardiu încă. Multe încă se potu întocmi.

— Guvernulu d'in Belgradu trebuie să fie mai sinceru față cu bulgarii, consangeni săi și să lase la una parte ide'a unui mare imperiu serbescu basatu pre dreptu istoricu, lucrându în sensulu libertății natiunale.

Organulu bulgariloru reproduse d'in „Vidovdan“ articolu intitulatu „Serbi'a și bulgarii.“ în care se dīce, că bulgarii înțelegu forte bine, pentru ce solidaritatea cu serbi li-a fostu și li e totu-de-un'a necesară. După ace'a demustă fără veemintă și pasiune, că totu-de-un'a guvernulu serbescu a fostu caus'a, deca între serbi și bulgari n'a existatu acea contielegere, în favorea carei-a pledēza adi magiaronulu „Vidovdan.“

În fine „Narodnost“ dechiară, că Bulgari'a nu potē pasī la alta unire cu Serbi'a, de câtu la ace'a, care se basēza pre sistemulu confederativu, garantându ambeloru state perfect'a independența și autonomia.

Varietăți.

* (Imprumutul pentru căile ferate românești.)
** Concesiunarii căilor ferate d'in Români'a încunoscincă prin diurnale că la imprumutul nominalu de 1,500,000 pundi st. (15 mil. fl.) în oblegățiuni de a le călii ferate rom. pentru care s'au deschis subscripțiune publică, 4340 părți au semnatu 1,753,525 pundi st. astfelu trebuie să se facă reduțiune și anume cei ce au semnatu până incl. 1995 p. str. primescu catetatea deplină, cei ce au semnatu preste acestu numeru primescu 80 procente. Considerându că bursa nu au participatu la acesta subscripțiune — pentru că semnarea la oblegățiunile acestui imprumutu nici nu se intențiușe întru începutu la bursa de aici (Vien'a) — rezultatulu trebuie să se numesca forte favorabilu. Asi dīce „Fremdenblatt“ d'in Vien'a adică unu diariu austro-magiaru. Nu vremu să facemu capitalu polițicu d'in acestu incidinte, precum faceau diariile magiare cu căile ferate ung. că-ți preabine știe că întreprinderile de soialu acestu-a sunt încununate de bunu succes decâte ori a fara de garantu statulu (7%) mai este prospectu siguru și de câștigu bunu. Căliile ferate d'in Români'a au viitorulu celu mai frumosu și acțiunarii voru face trebsioru câtu de bune. De altminte să nu se uite că D. Lăzăriș, — cu toate reclamele „bine platite“ ale presei franceșe, — făcuse fiascu mare cu imprumutul său d'in Paris.

** Erariulu a donatu noiei comunități filiale de religie evangelică d'in Neseudu pentru a-si edifică besereca și acolu unu edificiu erarialu d'impreună cu unu curte și gradina.

* (Măialu.) Tenerimea Romana d'in Pest'a spriginu de DD. romani d'in locu țiene măialu în predi'u de 1½ mil. la „capulu porcului“ între muntii cetății Bud'a (Auwinkel).

** Aniversarea natală a marelui italianu Machiaveli s'au serbatu în Florenți'a cu unu pompa rară. Locuinta lui existante încă în via Quicciordini fu decorată cu unu tablă de marmure, și se va da unu premiu de 5000 lire celui ce va caracteriză mai nimeritu vietă, operele și epoc'a ilustrulu barbatu.

** Noui avocați romani. DD. N. Novacu, N. Hornoi (d'in cottulu Aradu) și Ionu Lenghielu (d'in cottulu Sărmăre) făcure în dīlele trecute censur'a avocațiale în legi comuni și cambiali. Succesu bunu în apărarea intereseloru poporulu romanu!

Sciri electrice.

Londr'a, 8. maiu. Unu telegramu d'in Madridu spune că, la casu candu cortesulu ar prochiama monarhia, până la alegerea regelui, Serrano se va prochiama de regentu er' Prim de presiedintele consiliulu.

Vien'a, 8. maiu. În cas'a reprezentanțiloru împărțitu raporturile comisiunale relative la reforma marea alegerii și la rezoluțiunea dietei galitiane.

Indreptare. În nr. 49. alu „Fed.“ fati'a a patre (pag. 198) column'a I. în not'a la coresp. d'in Fagarasiu, versulu alu 8. mai înainte de punctu a se adauge „am fostu silitu — pentru a nu da anșă la escarea posibilă de polemice personale — a recurge la dreptulu meu de Red. adică la notosare, împreună cu mai putine neplăceri.“ — Apoi în acelu în aline'a II, versu 10, în locu de „inițiatu“ a se scrie „crutiati.“

Proprietariu, redactoru răspundetoriu și editoriu:

ALEXANDRU ROMANU.